

GULD, RUSTNE KAPSLER OG PANSERMINER

Tekst: Poul Christensen / Billeder: Thomas Stig Jensen & Poul Christensen

Thomas Stig Jensen fra Gedved ved Horsens fik sidste år en metaldetektor i fødselsdagsgave af sin kæreste – og det var en stor overraskelse, for en sådan stod slet ikke på ønskesedlen. Men tidligere på året havde han set en tv-udsendelse om en amerikansk detektor-gruppe, som afsøgte slagmarkerne fra den amerikanske borgerkrig. Thomas, der elsker at fiske, og i det hele taget at være i naturen, blev meget fascineret over denne anderledes måde at være i det fri på, hvor tabte og glemte ting atter ser dagens lys. Idéen voksede, og tankerne kredsede om skjulte skatte – guld og sølv fra vikingerne og måske noget spændende fra 2. verdenskrig. Kæresten havde åbenbart opfanget signalerne om den nye interesse, og det resulterede i den overraskende fødselsdagsgave – en Garrett Ace 250 – en rigtig fin begynder-detektor.

Få dage senere, d. 6. august, skulle detektoren indvies, men hvor skulle det lige foregå? Der er mange detektor-regler, der skal overholdes, og områder hvor det ikke er tilladt at søge. Thomas valgte et for ham velkendt sted, et naturområde sydvest for Bygholm Sø, hvor han tit har fisket. Et område hvor man godt kunne antage, at vikinger kunne have haft en bo- eller handelsplads. Detektoren blev hurtigt pakket ud af emballagen og samlet og afsøgningen kunne starte. Der gik ikke mange minutter, så gav detektoren et kraftigt udslag. Spaden fattedes og Thomas gravede sig ned til "skatten". Hvad der lignede en cement parasolfod med håndtag på siden dukkede frem. Thomas tog fat i håndtaget og trak den fri af jorden – og op kom noget, der mere lignede en pansermine.

Thomas valgte at ringe 112 og fik fat på politiet, der ville sende nogle folk ud til ham. Ventetiden var lang - - - da der evar gået en time ringede Thomas igen, og politiet bekræftede, at der var folk på vej - - - efter endnu en time dukkede politiet op sammen med et hold mineryddere fra Skive. Fundet blev nøje vurderet og diskuteret af eksperterne, og det besluttet at afspærre hele området.

Thomas fornemmede, at der er en vis bekymring pga. af den korte afstand ca. 300 meter til Motorvejen E45. En af minerydderne iførte sig hele sikkerhedsdragten og han hentede minen, som blev lagt ned i en transportkasse. Efterfølgende kørte han hen på en

**Thomas Stig Jensen med sin
detektor en Garrett Ace 250**

nærliggende mark, hvor der blev gravet et hul, hvori minen blev lagt. Der blev lagt en ladning, trukket en sprængsnor og der blev kommanderet: DER SPRÆNGES! – og umiddelbart efter lød der et voldsomt brag, der rungede i bakkerne.

Da der var faldet ro på igen, spurgte Thomas ind til hvad det var for en mine, han havde fundet, og han fik beskeden, at det var en tysk pansermine fra 2. verdenskrig – men at det bare var en øvelsesmine en såkaldt Dummy og egentlig ufarlig - men for en sikkerheds skyld havde man valgt at sprænge den. Da Thomas spurgte ind til, om hele området ikke skulle afsøges, fik han beskeden, at det ikke var nødvendigt, da minen var en enlig svale glemt af tyskerne i de kaotiske maj-dage 1945.

En voldsom oplevelse rigere kunne Thomas nu stryge én af de 3 ting på ønskelisten – noget spændende fra 2. verdenskrig kunne få et flueben og tilbage var guld & sølv. Der skulle faktisk ikke gå mere end 20 dage før guld & sølv også kunne stryges fra listen – men det er en anden historie.

Ikke langt fra hvor Thomas fandt Dummy-minen - få hundrede meter - står der en mindesten over 2 drenge. Stenen har følgende tekst: **"Aage og Hardy 4. Maj 1945 – I fulgtes ad i Barneleg, I fulgtes ad på Farens Vej, I fulgtes ad i Døden."** Historien bag stenens tekst følger her: D. 4. maj 1945 hvor hele Danmark ventede på, at befrielsen af Danmark ville træde i kraft næste morgen, besluttede tre raske drenge - Aage, Hardy og Knud - sig for at drage på eventyr ind bag pigtrådsafspærringerne ved de tyske anlæg vest for Bygholm i Åbjergskoven. De to af drengene var kommet forbi afspærringen og intetanende var de kommet ind i et minefelt. Herefter lød en voldsom eksplosion, der kastede den tredje dreng stadig udenfor afspærringen tilbage. De tyske soldater, der var på vagt ved Bygholm Slot, kom ilende til og fandt den bevidstløse Knud liggende ved hegnet – han havde flere skade på kroppen. De fik ham bragt på sygehuset og drengen overlevede.

Mindestenen for de to drenge.

Aage Evald Andersen og Hardy Rex Nielsen på henholdsvis 12 og 13 år

De to andre drenge, Aage og Hardy, blev aldrig fundet. Det eneste man fandt, var nogle tøjrester og en lommebog. Formentlig har de udløst en fodfolksmine, som har revet en pansermine med i eksplosionen. Få dage efter kunne horsensborgerne læse følgende i Horsens Social-Demokrat:

"Minefare i Bygholm - Alvorlig Advarsel fra Politiet

Tyskerne har rømmet Bygholm, men undladt at demontere deres Landminer. Politiet har derfor bedt os rette en indtrængende Henstilling til Horsens Bys Befolkning om at undlade at færdes i Bygholm Park og Skovs tidligere afspærrede Dele. Berettigelsen af denne Advarsel understreges kraftigt af den uhyggelige Ulykke, der indtraf i Aabjergskoven forleden. Saa hurtigt, det er gør ligt, vil der blive gjort Skridt til en Demontering af Minerne, og indtil det er sket, vil en Afspærring blive foretaget. Men Folk bør under alle Omstændigheder holde sig borte."

Denne gamle ulykkelige historie fra krigen kommer Thomas for øre, og selvfølgelig begynder tankerne at kredse om hans fund af Dummy-minen. Kunne der være en sammenhæng? Hans mine var jo fundet lige i kanten af Åbjergskoven. Så en november morgen pakker han sin Garrett Ace 250 og spade i bilen og tager ud til fundstedet igen.

Som første gang går der ikke længe, inden detektoren giver udslag. Spaden fattes og der graves, denne gang meget forsigtigt. Frem kommer en rusten todelte metaldåse. Thomas forbinder den ikke med en mine og tager den op og søger videre. Igen går der ikke længe, inden der igen er et kraftigt udslag. Spaden fattes og der graves forsigtigt. Denne gang er det en gammel kending, der dukker frem – en tysk pansermine - tænderen i toppen, der har en vælger, der kan stå enten på Sicher (sikker) eller Scharf (skarp) står tydeligt på skarp, så der er ikke noget at tage fejl af.

Her ses den anden pansermine komme frem i lyset med tænderen øverst.

Til højre ses vælgerens røde prik stå udfor "Scharf" – altså minen er skarp

Thomas ringer til politiet, og denne gang tager det kun 7 minutter, før der er folk på stedet. Minerydderne fra Skive dukker også op og bekræfter at det igen er en pansermine, og at den todelte metaldåse er en fodfolksmine – begge miner som også denne gang var "Dummy-miner" fjernes, og de sprænges i nærheden som den første mine.

Efter fundet af 3 miner på et offentligt sted, hvor mange mennesker færdes - fiskere, løbere, børnefamilier på udflugt - så ville man forvente, at man fra centralt sted (byrådet, teknisk udvalg eller politiet) ville kræve, at nu skulle det undersøges til bunds, men nej, det gør man ikke. I stedet vælger man at klassificere området til et sted, hvor man ikke må gå med detektor. Man kan så sige, at det måske er den rigtige beslutning, når der jo kun er tale om "Dummy-miner" – altså i princippet kun gammelt jern. Men spørgsmålet er bare, om det var "Dummy-miner", som Thomas fandt. Når man ser på de fotos, der er af minerne, så er det helt klart miner af typen: Tellermine Model 35 – T.Mi.35.

En af de helt tydelige forskel på en rigtig T.Mi.35 og en Dummy (altså en øvelsesmine, en Üb.T.Mi.35) er ti 8 mm huller rundt langs minens nederste kant. Ser vi igen på de fotos, der findes af de fundne panserminer, som for øvrigt var i forbløffende god stand, så har de ingen huller langs kanten. Så meget tyder på, at minerne måske ikke var Dummy-miner, og at det kun blev sagt for at berolige Thomas og andre. Men hvis det var skarpe landminer Thomas fandt, så kunne det også forklare, hvorfor eksplosion var så voldsom, da de blev bortsprængt.

Der er ingen synlige huller på disse to fotos eller de andre fotos som Thomas tog af den første af de to panserminer, som blev fundet ved søen. Thomas har heller ingen erindring om, at der var huller i den anden pansermine

De blå pile peger på tre af de ti 8 mm huller, der er i øvelsesminen – Üb.T.Mi.35

Det kan så undre, hvordan man kan være så afslappet med og uinteressert i, at der måske stadig kan ligge skarpe miner i et naturområde ved Horsens, når man har ofret millioner og atter millioner på at fjerne miner og minerester ved Skallingen på Vestkysten.

Thomas er dog helt færdig med landminer. Dog er noget spændende fra krigen kommet på ønskelisten igen, men nu må det gerne være noget mindre farligt som en dødmandsbrik eller et dødningehoved fra en kasket – men desværre er det meste af dét, hans detektor registrerer, rustne kapsler og tomme øldåser.